

Комар Н. М.,
викладач вищої категорії комісії філологічних дисциплін
Одеського технічного коледжу
Одеської національної академії харчових технологій

НОВЕЛИ О. ГЕНРІ «ПУРПУРОВА СУКНЯ» ТА «ДАРИ ВОЛХВІВ»: СПЕЦИФІКА СЮЖЕТУ ТА КОМПОЗИЦІЇ

Анотація. У статті досліджуються особливості сюжетно-композиційної організації новел «Пурпурова сукня» та «Дари волхвів» американського письменника О. Генрі. Результатом аналізу стало визначення типу композиції, елементів сюжету, з'ясування часопросторових відношень у площині жанрової та індивідуально-авторської специфіки.

Ключові слова: американська новела, сюжет, композиція, хронотоп, розв'язка.

Постановка проблеми. Уже понад сто років із моменту першої газетної публікації, підписаної псевдонімом О. Генрі, ведуться дискусії літературознавців стосовно значущості літературного доробку автора. Однак у читачів, на противагу критикам, у жодному разі не виникає сумніву з приводу його майстерності. Більше того, вона вражає своєю унікальністю. Цьому протистоянню сприяють як історичні умови, за яких писав О. Генрі, так і шлях становлення письменника.

Більшість літературознавців наголошують на тому, що в Америці в період середини XIX – початку XX ст. відбувався інтенсивний розвиток новели, або як її називали американці, «короткої розповіді» (з англ. *short story*) [8, с. 290]. Неоднозначність цього процесу підкреслювали майже всі науковці, які досліджували окреслений часовий період. Так, літературознавець В.І. Оленева стверджує: «Если проследить движение жанра *short story* в самых общих чертах, то его можно определить как путь от новеллы описательной к новелле сюжетной в XIX в. и от новеллы сюжетной к новелле с ослабленным сюжетом в XX в. Это путь от новеллы объективной к новелле субъективной, от новеллы эпической к новелле лирической» [12, с. 220].

Втім, жанр новели, попри всі зміни, залишався найпопулярнішим серед письменників і найкраще сприймався тогочасними читачами. «Новела (італ. *novella* – букв.: новина, від лат. *novellus* – новітній) – епічний жанр; невеликий за обсягом прозовий твір про незвичайну життєву подію з несподіваним фіналом, напруженою та яскраво вимальованою дією» [9, с. 510]. Складність написання новели полягала у тому, що цей епічний жанр чітко визначав та обмежував обсяг твору. Це вимагало не тільки неймовірної майстерності та гнучкості в межах жанру новели, але й наявності особливого літературного «чуття», що мало існувати поруч із новаторством, аби піднести свою творчість до нового рівня. Власне, такі риси і були властиві новелісту О. Генрі.

Мета статті – проаналізувати сюжетно-композиційну організацію новел О. Генрі «Пурпурова сукня» та «Дари волхвів» у взаємозв'язку із жанровими особливостями творів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначені вище обставини, які можна назвати своєрідним естетичним зламом, породжували досить неоднозначний погляд на творчу спадщину яскравого та неординарного письменника О. Генрі. Думки

дослідників стосовно новел автора варіювалися у межах від рідкісної відвертої похвали до рішучої зневаги. Більше того, біографічний факт написання коротких розповідей у газети виключно заради заробітку негативно впливав на репутацію письменника [16, с. 22].

Таким чином, О. Генрі, якому був притаманний артистизм, що для літератури США вважався швидше винятком, аніж правилом, з погляду академічного літературознавства був незначною постаттю. Його немає у відомому дослідженні В.Л. Паррінгтона [18, с. 368], а в «Літературній історії США» 40-х рр. ім'я митця згадується лише декілька разів [15, с. 5]. Так, письменник Т. Драйзер вважав, що О. Генрі «за исключением полдюжины рассказов, чисто развлекательный писатель» [7, с. 60]. Схожої думки дотримувався М. Горький, який вбачав у О. Генрі «писателя, утешающего продавщиц и клерков надеждами на счастье: замужество или женитьбу обязательно на богатых» [5, с. 254], «талантливого шута и тоже талантливого и пошлого примирителя» [4, с. 169].

Однаке серед негативних відгуків можна почути і великі сподівання стосовно новелістики О. Генрі. Наприклад, літературний критик Ф. Патті першим побачив у його творчості «странную, эпических масштабов клоунаду... невероятную смесь: истории, дьявольски закрученные и заключенные в оболочку бомбы; высмеивание всего и вся – ничего святого, шутковские проповеди и пародийные заповеди; юмор в чистом виде и рядом – варварский фарс, столь же вульгарно примитивный, как комическое приложение к газете; рассказы, решительно разрушающие все каноны литературы, и вместе с тем настолько блистательные, что по ним можно создавать новые каноны» [19, с. 10–12].

Попри всі протиріччя, позиція автора серед видатних письменників світу є очевидною. Це визначається тим, що творчість О. Генрі сповнена тверезого критичного погляду на людське життя у поєднанні з винятковим гуманізмом.

Вклад основного матеріалу. З-поміж великої кількості творів О. Генрі привертають увагу новели «Пурпурова сукня» та «Дари Волхвів», у яких автор порушує «онтологічні проблеми» та розмірковує над «метафізикою людського існування» [10, с. 203].

У зазначених вище творах письменник зображує розмаїте буденне життя американського населення з усіма його труднощами, неприємними несподіванками та випробуваннями долі. Головними героями, навколо яких розгортаються драматичні колізії, є представники нижчих верств населення. Так, у новелі «Пурпурова сукня» містер Ремсі стає об'єктом вмотивованості вчинків героїні Мейди, кароокої дівчини з «волосами цвета корицы» [3, с. 307]; при цьому він не виступає персонажем, який впливає на перебіг сюжету твору. О. Генрі навмисне відсторонює його, щоб надати подіям характеру випадковості та парадоксальності.

Хоча не тільки представники середніх соціальних станів фігурують як головні персонажі. У новелах О. Генрі досить відчутною є присутність вищої сили – долі, що ніби «керує» персонажами-маріонетками. Саме «Добрый Випадок <...> забезпечує щасливу кінцівку, внаслідок чого ідеали вірності, дружби, любові перемагають» [10, с. 204]. З цього приводу дослідниця О. Ніколенко висловила думку, що така особливість стилю автора допомагала задовольнити здебільшого представників середнього класу, хоча повна відповідь прихована у специфіці естетики американського автора [11, с. 7]. Дійсно, доля вершить усі події, з якими героям неможливо впоратися (безвихідь із подарунками у новелі «Дари волхвів»; брак грошей на пурпурову сукню, неможливість відвідати вечірку містера Ремсі у новелі «Пурпурова сукня»). Тобто, у творах щасливий випадок є рушійною силою розвитку сюжету.

Темпоральний діапазон текстів характеризується невеликим проміжком часу. Так, аналізуючи новели «Пурпурова сукня» та «Дари волхвів», варто зазначити, що події розгортаються впродовж декількох днів. Однак часові виміри творів є неординарними, насиченими різноманітними обставинами, які ускладнюють їхній сюжет: переддень і святкування Різдва («Дари волхвів»); дні напередодні святкової вечірки на честь Дня подяки і власне день, коли вона відбувається («Пурпурова сукня»). Це допомагає автору протягом короткого проміжку часу порушити низку важливих питань і розкрити характери персонажів, життя яких насичене різноманітними випробуваннями. Пограничні ситуації дають героїням змогу досягнути власну екзистенцію у всій глибині, проаналізувати реальність і здійснити самоаналіз. Життя людини сповнене різних перепиттів, адже існування є «буттям у ситуаціях» [17, с. 187]. Підтвердженням цьому є риса жертвовності у характерах героїнь Мейди та Делли, яка здебільшого простежується у критичний момент їхнього життя. Необхідно зауважити, що поняття «жертвовний» у Словнику української мови, крім «призначений для жертви», «пов'язаний із принесенням жертви», означає «сповнений самопожертви, самовідданості» [14, т. II, с. 522]. Аксиологічний духовний ідеал жертвовності у творах О. Генрі реалізується на морально-етичному рівні. Так, Мейда жертвує своєю омріяною сукнею заради порятунку подружки, а Делла – своїм розкішним волоссям (єдиною цінністю, яка в неї є), щоб ошчасливити чоловіка. У творах митця кожне слово підпорядковується поставленій меті – глибокого відобразити людську екзистенцію та її особливості.

Окрім лаконічності фабули, аналізованим новелам властивий також і динамізм: «новела досліджує розвиток думки і почуття героя, однак, фігурально кажучи, вона міряє пульс своєму героєві під час його бігу на коротких дистанціях, змальовує його за допомогою «штрихового письма» [6, с. 21–22]. О. Генрі, акцентуючи увагу на діях і вчинках персонажів у складних життєвих ситуаціях, досліджує їхній психологічний стан. Делла з новели «Дари волхвів» вирішила продати своє волосся без зайвих роздумів стосовно наслідків цього вчинку: *Потом, словно заколебавшись, с минуту стояла неподвижно, и две или три слезинки упали на ветхий красный ковёр. Старенький коричневый жакет на плечи, старенькую коричневую шляпку на голову – и, взметнув юбками, сверкнув невысохшими блёстками в глазах, она уже мчалась вниз, на улицу* [3, с. 180].

У свою чергу, герой новели «Пурпурова сукня», Шлегель, так само, без вагань, віддає сукню Мейді: – *Боже! – сердито закричал Шлегель. – Почему вы такой печальный? Берите его.*

Оно готово. Платите когда-нибудь [3, с. 312]. Як бачимо, думки персоналії стають лише підтвердженням їхніх майбутніх вчинків. Така динаміка ще більш підкреслює фатальність людського життя, оскільки доля не дає персонажам часу на роздуми і зважування кожної дії.

За класифікацією типів хронотопу М. Бахтіна новелу О. Генрі «Пурпурова сукня» можна віднести до «хронотопу порогу» – «хронотопу кризи та життєвого зламу» [1, с. 280], який є своєрідною межею переходу від одного психологічного стану персонажа до іншого. «Час у цьому хронотопі, – наголошує літературознавець, – по суті, є миттю, яка наче не має тривалості і випадає з нормального протікання біографічного часу» [1, с. 281]. Власне, метафорична назва цього типу хронотопу символізує переломний момент у житті людини, що змінює її рішення. Дійсно, Мейді важко прийняти рішення стосовно сукні, про яку вона так мріяла: *Мэйда торопилась домой, радостно предвкушая счастливое завтра. Она мечтала о своем темном пурпуре, но мечты ее были светлые – светлое, восторженное стремление юного существа к радостям жизни, без которых юность так быстро увядает...* [3, с. 310]. У наведеній вище цитаті варто підкреслити особливу увагу О. Генрі до пурпурового кольору. У тексті новели він символізує чуттєвість характеру героїні, її яскраві почуття до Ремсі, а пурпурова сукня, у свою чергу, стає матеріалізацією цих почуттів, саме тому дівчина не може з'явитися без сукні на святі, тоді як білий колір у зазначеному епізоді асоціюється з душевною чистотою Мейди, щирістю її почуттів і намірів. Крім того, в аналізованій новелі спостерігаємо хронотоп вулиці – «головне місце дії, де відбуваються події криз, падінь, воскресінь, оновлень, поглядів, рішень, які визначають все життя людини» [1, с. 280]. Просторова координата вулиці є домінантним художнім простором твору «Пурпурова сукня»: *пурпурного цвета носят очень много. Не согласны? А вы попробуйте-ка в любой день пройти по Двадцать третьей улице. <...> На Пятой авеню все-таки больше красного, чем пурпурного. И все мужчины от него без ума* [3, с. 307]. Головні події новели також пов'язані з образом вулиці: *Разве не вы каждый день ходит мимо моя лавка уже два года? Если я шью платья, то разве я не знаю людей? Вы платите мне, когда можете. Берите его* [3, с. 312]. Так, Мейда постійно ходить вулицею повз крамницю Шлегеля, і саме цей факт переконує його віддати сукню, яка досі не була оплаченою. На вулиці відбувається й несподівана зустріч головної героїні та містера Ремсі, що для дівчини мала доленосний характер.

У творі «Дари волхвів» домінує хронотоп вітальні-салону. Перш за все, він реалізується через обмежений простір квартири головних героїв: *Меблированная квартирка за восемь долларов в неделю. В обстановке не то чтобы вопиющая нищета, но скорее красноречиво молчащая бедность. Внизу, на парадной двери, ящик для писем, в щель которого не протиснулось бы ни одно письмо, и кнопка электрического звонка, из которой ни одному смертному не удалось бы выдать ни звука* [3, с. 179]. По-друге, зустрічі у сюжетному русі тексту не відбуваються несподівано, що також зумовлено зазначеним типом хронотопу: *Джим никогда не запаздывал. Делла зажала платиновую цепочку в руке и уселась на краешек стола поближе к входной двери* [3, с. 182]. Так, Делла, чекаючи на прихід свого чоловіка, зазвичай уявляла хід наступних подій.

Аналізуючи особливості композиції художнього твору, варто зауважити, що «категорія оповіді може співвідноситися, з одного боку, із певними суб'єктами зображення та вислов-

лення, а з іншого – із різноманітними специфічними формами організації мовного матеріалу, як, наприклад, різні варіанти діалогу та монологу, характеристика персонажа чи його портрет, «вставні» форми». У зв'язку з цим дослідник Н. Тамарченко виділяє такі композиційні форми прозового мовлення: розповідь, опис і характеристику [2, с. 279]. У текстах О. Генрі домінує діалогічна форма викладу матеріалу, яка допомагає якнайповніше розкрити психологічний стан персонажів і з'ясувати мотивацію їхніх вчинків.

«За описового типу композиційної побудови твору переважає просторова точка зору, а розповідний або подієвий тип композиційної організації, навпаки, використовує переважно точку зору часову; у характеристиці особливо важливою виявляється психологічна точка зору» [13]. Новели «Пурпурова сукня» та «Дари волхвів» є зразками синтетичного типу композиції, адже автор, зосереджуючи події в конкретних просторових (вулиця / квартира) та часових (переддень Різдва та Дня Подяки) координатах, об'єднує їх за допомогою символічних образів (сукні та волосся), які створюють психологічну напругу у творах.

Крім того, новели О. Генрі визначає лінійна композиція, у них відсутні ретроспективні й антиципаційні епізоди, які ускладнюють сюжетний каркас, тобто автор дотримується логіко-часової послідовності викладу матеріалу. Однак у текст «Пурпурової сукні» письменник вводить ліричні відступи, у яких проводить паралель між бідними та багатими людьми: *Я повторяю, вам этого не понять, дамы с туго набитым кошелем и кучей нарядов. Вы не представляете себе, что это такое – жить с вечной мечтой о красивых вещах, голодать восемь месяцев подряд, чтобы иметь пурпурное платье к празднику. И не все ли равно, что идет дождь, град, снег, ревет ветер и бушует циклон?* [3, с. 312].

Специфікою композиції «Пурпурової сукні» та «Дарів волхвів» є максимальне зацікавлення читача з метою втримати його увагу та знайти відповідь на питання: «Чим усе закінчиться?». «По самому своєму существу новелла, как и анекдот, накапливает весь свой вес к концу. Как метательный снаряд, брошенный с аэроплана, она должна стремительно лететь книзу, чтобы со всей силой ударить своим острием в нужную точку» [8, с. 302], наголошує дослідник Б. Ейхенбаум. Саме така особливість новелістики О. Генрі піддавалася нищівній критиці тих авторів, які вимагали від своїх читачів максимальної уваги до всіх подій, а не лише до кінцівки [7, с. 65].

Варто зазначити, що зав'язка – це ключовий момент будь-якого літературного твору, який тісно пов'язаний з усіма наступними подіями сюжету. У ній фіксується увага на деталях, які відіграватимуть важливу сюжетно-композиційну роль. Так, новела «Пурпурова сукня» починається описом пурпурового кольору: *Давайте поговорим о цвете, который известен как пурпурный. Этот цвет по справедливости получил признание среди сыновей и дочерей рода человеческого. Императоры утверждают, что он создан исключительно для них* [3, с. 307]. Автор вводить читача у події, що зумовили замовлення цього одягу Мейдою. У новелі «Дари волхвів» трохи змінена послідовність викладу подій, однак схема є схожою. Героїня твору Делла перелічує гроші, яких аж ніяк не вистачить на різдвяний подарунок чоловікові: *Один доллар восемьдесят семь центов. Это было все. Из них шестьдесят центов монетками по одному центу. За каждую из этих монеток пришлось торговаться с бакалейщиком, зелеником, мясником... Делла пересчитала*

три раза. Один доллар восемьдесят семь центов [3, с. 179], – а потім письменник переходить до опису її красивого волосся, яким вона згодом пожертвує: *И вот прекрасные волосы Деллы рассыпались, блестя и переливаясь, точно струи каштанового водопада. Они спускались ниже колен и плащом окутывали почти всю ее фигуру* [3, с. 180]. Портретна деталь волосся героїні є домінуючою у сюжетній канві новели, саме тому автор уже на початку твору акцентує на ній увагу читача.

Основна частина аналізованих текстів присвячена опису дій героїв, відображенню їхніх мрій і сподівань. Абсолютно всі персонажі О. Генрі виступають як щирі та вразливі люди, які всім серцем прагнуть покращити своє життя, віднайти у сірій буденності яскравий промінь радості та відчуття щастя. Саме в основній частині творів ніби прихований «роковий випадок». Це дає читачеві сподівання, що героїв чекає щасливий фінал. Так, Делла, героїня новели «Дари волхвів», купила чоловікові найкращий подарунок: *Наконец, она нашла. Без сомнения, что было создано для Джима, и только для него* [3, с. 182], а Мейда з твору «Пурпурова сукня» назбирала достатньо грошей для пурпурової сукні: *Она решила выйти домой, достать из комода со dna нижнего ящика четыре доллара, завернутые в папиросную бумагу, и потом заплатит Шлегелю и самой принести платье* [3, с. 310]. Однак щасливий фінал аналізованих творів О. Генрі не створює ефекту казковості, тому що в момент кульмінації відбувається подія, яка змінює настрій новел із точністю до навпаки. Наприклад, Мейда, допомагаючи подрузі Грейс заплатити за квартиру, залишається без грошей на сукню і не може відвідати вечірку: *Она всхлинула, потянула носом, вздохнула, опять всхлинула.*

Миг – и Мэйда протянула ей свои четыре доллара, – могло ли быть иначе?

– *Прелесть ты моя, душечка! – вскричала Грэйс, сияя, как радуга после дождя. – Сейчас отдам деньги этой старой скряге и пойду примерю платье. Это что-то божественное. Зайди посмотри. Я верну тебе деньги по доллару в неделю, обязательно!* [3, с. 311]. У свою чергу, Делла залишається без волосся, а гребінці, які їй дарує чоловік, вже їй не потрібні: *Чудесные гребни, настоящие черепаховые, с сделанными в края блестящими камешками, и как раз под цвет ее каштановых волос. <...> И вот теперь они принадлежали ей, но нет уже прекрасных кос, которые украсил бы их возделанный блеск* [3, с. 183], а чоловік не має більше годинника, для якого був придбаний платиновий ланцюжок: *– Часы я продал, чтобы купить тебе гребни* [3, с. 184]. Як бачимо, О. Генрі майстерно відтворює перипетії реального життя і натуралістично змальовує дії різних за характерами персонажів у складних ситуаціях їхньої екзистенції.

Найцікавішою у творах автора є розв'язка, яка ніби має два плани вираження. Перший – це розв'язка, яка передбачається читачами. Так, Делла і її чоловік мають безглузді подарунки, а Мейда, врешті-решт, отримує сукню, але не може прийти до містера Ремсі. Такий фінал позначений песимістичним настроєм і показує безпорадність людини перед долею. Друга сторона розв'язки є повністю несподіваною для читача і несе в собі глибокий оптимізм і гуманізм. У зв'язку з цим Делла і її чоловік змальовуються автором як наймудріші люди, з яких усім варто брати приклад: *Но да будет сказано в назидание мудрецам наших дней, что из всех дарителей эти двое были мудрейшими. Из всех, кто подносит и принимает дары, истинно мудры лишь подобные им* [3, с. 184]. У фіналі новели «Пурпурова сукня»

Мейда нарешті зустрічається з містером Ремсі, який вражений поведінкою дівчини і запрошує її на прогулянку: *Ничто так не укрепляет здоровья, как прогулка в ненастье... Можно мне пройтись с вами?* [3, с. 312]. Тобто, щасливий фінал у новелах «Пурпурова сукня» та «Дари волхвів» О. Генрі має гіркуватий присмак нещастя, який стає пересторогою та повчанням для читачів, своєрідною констатацією того, що життя прекрасне з усіма своїми негараздами.

Висновки. Тож сюжети новел «Пурпурова сукня» та «Дари волхвів» були взяті з буденного життя, але доповнені глибоким змістом і гострою фабулою. Перебіг подій, які О. Генрі відтворює у своїх творах, сповнений виняткового динамізму з метою показати швидкоплинність людської екзистенції. Важливим елементом створення основних сюжетних ліній творів є хронотоп, тип якого змінюється від новели до новели залежно від поставленої О. Генрі мети. Шляхом аналізу творів «Пурпурова сукня» та «Дари волхвів» з'ясовано, що в обох текстах просторові точки стають центрами основних подій, у них відбувається як зав'язка, так і розв'язка сюжетної дії. Так, у новелі «Пурпурова сукня» автор використовує хронотоп порогу, звертаючи основну увагу читача на просторову координату вулиці та на несподівані зустрічі, які там відбуваються. Для новели «Дари волхвів» характерним є інший тип хронотопу, а саме – хронотоп вітальні-салону, оскільки всі основні події зосереджені у межах простору квартири головних героїв. Отже, майстерно обрані письменником типи хронотопу виконують функції сюжетотворення та введення персонажів у сюжетну канву.

Композиція творів – лінійна, тобто автор не порушує логічної послідовності структурних складників новели. Однак композиція аналізованих текстів відповідає жанровим особливостям новели як такої, тому що письменник в експозиції акцентує увагу читача на деталях, які є наскрізними символічними образами – сукні та волоссі. Саме ці образи є поліфункціональними, адже вони є центром психологічного навантаження і важливим композиційним елементом, який з'єднує просторові та часові точки творів. Крім того, новели «Пурпурова сукня» та «Дари волхвів» визначає подвійна розв'язка, яка, підкреслюючи доленосний характер деяких випадкових подій, має два плани вираження – очікуваність і непередбачуваність.

Отже, сюжетно-композиційна основа аналізованих новел О. Генрі є чіткою, конкретизованою і водночас сповненою специфічними прийомами, що дають змогу сприймати жанр новел не як суто розважальний, написаний для газетних читачів, а як глибоко філософський твір. Перспективним є комплексне дослідження поетикальної парадигми новелістики О. Генрі на матеріалі не лише проаналізованих новел «Пурпурова сукня» та «Дари волхвів», але й інших, не менш цікавих творів автора.

Література:

1. Бахтин М. Формы времени и хронотопа в романе: Очерки по исторической поэтике. Литературно-критические статьи. Москва: Художественная литература. С. 121–290.
2. Введение в литературоведение. Литературное произведение: Основные понятия и термины: учеб. пособ. / под ред. Л.В. Чернец. М.: Высш. шк.; Изд. центр «Академия», 1999. 556 с.
3. Генри О. Короли и капуста. Новеллы. М.: НФ «Пушкинская библиотека», ООО «Издательство АСТ», 2003. 927 с.
4. Горький М. Молодая литература и ее задачи. Собрание сочинений: в 30 т. М.: Гослитиздат, 1953. Т. 25. 396 с.
5. Горький М. Письмо К. Федину 17 сентября 1925 г. Литературное наследство: в 70 т. М.: Наука, 1963. Т. 70. 497 с.
6. Денисюк І.О. Розвиток української малої прози XIX – початку XX ст. К.: Вища школа, 1981. 214 с.
7. Драйзер Т. Великий американский роман. Писатели США о литературе: в 3 т. М.: Прогресс, 1982. Т. 2. С. 60–65.
8. Эйхенбаум Б.О. Генри и теория новеллы. Звезда. 1925. № 6. С. 246–302.
9. Літературознавчий словник-довідник / уклад. Р.Т. Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін. К.: Академія, 1997. 752 с.
10. Мартинець А. Своєрідність представлення християнських мотивів у новелах О. Генрі. Вісник Прикарпатського університету. Івано-Франківськ, 2013–2014. Вип. 40–41. С. 202–208.
11. Ніколенко О. Коли приходять у дім волхви... Християнські мотиви в оповіданнях О. Генрі. Зарубіжна література в навчальних закладах. 1997. № 12. С. 2–7.
12. Оленева В.И. Современная американская новелла. Проблемы развития жанра. К.: Наук. думка, 1973. 255 с.
13. Семенюк О. Композиція у жанровій структурі новели (на матеріалі новелістики У. Фолкнера). Вісник Житомирського державного університету імені І. Франка. Житомир, 2007. Вип. 33. С. 154–157. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/1714/1/37.pdf>.
14. Словник української мови: У 11 т. / ред. кол.: І.К. Білодід та ін. К.: Наук. думка, 1970–1980. Т. 1–11.
15. Спиллер Р. Литературная история США: в 3 т. М.: Прогресс, 1978. Т. 2. 525 с.
16. Танасейчук А.Б. О. Генри: две жизни Уильяма Сиднея Портера. М.: Молодая гвардия, 2013. 24 с.
17. Latzel E. The Concept of “Ultimate Situation” in Jaspers’ Philosophy. The Philosophy of Karl Jaspers. New York: Tudor Publishing Company, 1957. P. 177–208.
18. Parrington V.L. The Colonial Mind, 1620–1800. New York: Harcourt, Brace, 1927. 410 p.
19. Pattee F. The Age of O. Henry. Side-lights on American Literature. N. Y.: Century, 1922. P. 3–56.

Комар Н. Н. Новеллы О. Генри «Пурпурное платье» и «Дары волхвов»: специфика сюжета и композиции

Аннотация. В статье исследуются особенности сюжетно-композиционной организации новелл «Пурпурное платье» и «Дары волхвов» американского писателя О. Генри. В результате анализа определен тип композиции, элементы сюжета, выяснено временно-пространственное отношение в плоскости жанровой и индивидуально-авторской специфики.

Ключевые слова: американская новелла, сюжет, композиция, хронотоп, развязка.

Komar N. Henry's novels “The Purple Dress” and “The Gifts of the Magi”: the specificity of the plot and the composition

Summary. The article deals with the features of the plot-compositional organization of the American writer O. Henry's novels “The Purple Dress” and “The Gifts of the Magi”. As a result of the analysis, the type of composition, the elements of the plot are determined, the time-space relations in the plane of genre and individual-author's specificity are studied.

Key words: American novel, plot, composition, chronotop, decomposition.